

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 27 d.
(OR. en)

11107/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0214 (NLE)

FISC 143
ECOFIN 654

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. birželio 26 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 342 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMO, kuriuo dėl leidimo Italijai taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktivos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 206 ir 226 straipsnių, galiojimo laikotarpio ir taikymo srities iš dalies keičiamas įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/784

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 342 final.

Priedama: COM(2023) 342 final

Briuselis, 2023 06 26
COM(2023) 342 final

2023/0214 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

**kuriuo dėl leidimo Italijai taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo
Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 206 ir 226
straipsnių, galiojimo laikotarpio ir taikymo srities iš dalies keičiamas Įgyvendinimo
sprendimas (ES) 2017/784**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos¹ (toliau – PVM direktyva) 395 straipsnio 1 dalį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei taikyti specialias priemones, kuriomis nukrypstama nuo tos direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui.

Raštu (jį Komisija užregistravo 2022 m. rugsėjo 26 d.) Italijos Respublika paprašė toliau leisti nukrypti nuo PVM direktyvos 206 ir 226 straipsnių nuostatų, susijusių su PVM mokėjimu ir sąskaitų faktūrų išrašymo tvarka tiekiant prekes ir teikiant paslaugas valdžios institucijoms, bendrovėms, kurias kontroliuoja centrinės ir vietos valdžios institucijos, ir biržinėms bendrovėms.

Raštu (jį Komisija užregistravo 2023 m. gegužės 8 d.) Italija iš dalies pakeitė savo prašymą ir paprašė, kad leidimo taikymo sritis nuo 2025 m. liepos 1 d. būtų susiaurinta įtraukiant tik prekių tiekimą ir paslaugų teikimą valdžios institucijoms ir bendrovėms, kurias kontroliuoja centrinės ir vietos valdžios institucijos. Vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2023 m. gegužės 11 d. raštu Komisija apie Italijos Respublikos prašymą pranešė kitoms valstybėms narėms. 2023 m. gegužės 12 d. raštu Komisija pranešė Italijos Respublikai turinti visą prašymui apsvarstyti būtiną informaciją.

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pradėjusi naudoti statistinių patikrų sistemą, Italija pastebėjo, kad yra daug sukčiavimo PVM atvejų, susijusių su prekių tiekimu ir paslaugų teikimu valdžios institucijoms. Siekdama nutraukti tokį elgesį, 2014 m. Italija paprašė, kad PVM už valdžios institucijoms tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas būtų mokamas ne tiekėjui ar teikėjui, o pervedamas į atskirą blokuotą mokesčių administratoriaus banko sąskaitą. Šis mechanizmas paprastai vadinamas mokėjimu dalimis, nes mokėjimas, kurį įprastai klientas sumoka tiekėjui ar teikėjui visą (atlygis už suteiktas prekes arba paslaugas ir PVM), dalijamas į: i) viena vertus, atlygį, mokamą už suteiktas prekes arba paslaugas; ii) kita vertus, mokėtiną PVM, mokamą į blokuotą mokesčių administratoriaus banko sąskaitą.

Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/1401² nukrypti leidžiančią nuostatą buvo leista taikyti iki 2017 m. gruodžio 31 d. Juo Italijai buvo leista nukrypti nuo PVM direktyvos 206 straipsnio nuostatų dėl PVM mokėjimo ir nuo PVM direktyvos 226 straipsnio nuostatų dėl sąskaitų faktūrų išrašymo taisyklių.

Italija paprašė leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą ribotą laikotarpį, kad galėtų nustatyti ir įgyvendinti tinkamas kontrolės politikos priemones ir visapusiškai pasinaudoti elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo duomenimis. Taikant elektroninių sąskaitų faktūrų už valdžios institucijoms tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas išrašymo prievolę, kuria suteikiama galimybė tikroju laiku kontroliuoti atskiras operacijas ir tiksliai PVM sumas, kurias pirkdamos prekes ir paslaugas turi mokėti valdžios institucijos, Italijai turėtų būti sudarytos sąlygos atlikti susijusio sektoriaus auditą pagal tradicinius kontrolės metodus ir nebereikėtų nukrypti nuo PVM direktyvos, kad būtų galima taikyti mokėjimo dalimis priemonę.

Remiantis Italijos pateikta informacija, pradėjus išrašinėti elektronines sąskaitas faktūras už valdžios institucijoms tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas, mokesčių administratorius

¹ OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

² OL L 217, 2015 8 18, p. 7–8.

gavo daug informacijos apie sąskaitų faktūrų srautus, o tai leidžia kontroliuoti sandorius ir atitinkamas PVM sumas. Tačiau kita veiksmingos kontrolės sistemos dalis – prievolė mokesčių administratoriui perduoti duomenis apie visas išrašytas ir gautas sąskaitas faktūras – buvo pradėta taikyti tik 2017 m. sausio 1 d. Reikėjo daugiau laiko, kad priemonė būtų veiksminga ir iš tikrųjų skatintų mokesčių mokėtojus geriau vykdyti savo mokesčines prievoles. Todėl Italija paprašė pratęsti nuo PVM direktyvos 206 ir 226 straipsnių nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą prekių tiekimui ir paslaugų teikimui valdžios institucijoms.

Be to, Italija nustatė mokesčių slėpimo atvejus tiekiant prekes ir teikiant paslaugas bendrovėms, kurias kontroliuoja valdžios institucijos, ir nedidelei 40-ies biržinių bendrovių grupei. Siekdamą kovoti su mokesčių slėpimu ir užtikrinti, kad nesurinktas PVM nebedarytų nuostolių valstybės pajamoms, Italija paprašė išplėsti nuo PVM direktyvos 206 ir 226 straipsnių nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį ir ją taikyti pirmiau minėtiems subjektams, kuriuos Italija laiko tokiais patikimais kaip ir valdžios institucijos, tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms. Šie subjektai – tai bendrovės, kurias kontroliuoja centrinės ir vietos valdžios institucijos, ir maždaug 40 biržinių bendrovių (iš viso maždaug 2 400 bendrovių). Italija manė, kad, mokėjimo dalimis priemonę taikant ir šioms bendrovėms, būtų kovojama su mokesčių slėpimu, kai šių bendrovių prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai nesumoka PVM, ir dėl to padidėtų PVM pajamos.

Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/784³ nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimas, išplėtus jos taikymo sritį, buvo pratęstas iki 2020 m. birželio 30 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2020/1105⁴ šios nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimas buvo dar kartą pratęstas iki 2023 m. birželio 30 d.

Mokėjimo dalimis mechanizmas – Italijos taikomų priemonių rinkinio dalis, skirta kovai su sukčiavimu mokesčiais ir mokesčių slėpimu. Į šį priemonių rinkinį, be kita ko, įtrauktas elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas ir elektroninis duomenų apie dienos mokesčius perdavimas. Elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas tam tikruose sektoriuose pradėtas taikyti 2018 m. liepos 1 d., o bendrai – 2019 m. sausio 1 d. Šią prievolę leista taikyti Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/593⁵. Taikant elektroninio duomenų apie dienos mokesčius perdavimo sistemą reikalaujama, kad mokesčių mokėtojai, užsiimantys mažmenine prekyba ir panašia veikla (nesusijusia su sąskaitų faktūrų išrašymu susijusiomis prievolėmis), elektroniniu būdu išsaugotų duomenis apie dienos mokesčius ir elektroniniu būdu juos perduotų *Agenzia delle Entrate*. Pastaroji prievolė pradėta taikyti 2020 m. sausio 1 d., o mokesčių mokėtojams, kurių apyvarta viršija 400 000 EUR, – 2019 m. liepos 1 d. Šis priemonių rinkinys pakeitė kitas kontrolės priemones ir juo sudarytos sąlygos Italijos mokesčių administratoriui atlikti kryžminę įvairių operacijų, apie kurias pranešė veiklos vykdytojai, patikrą ir stebėti PVM mokėjimus. Paskutiniais teisės aktų pakeitimais nustatyta prievolė duomenis apie PVM operacijas iš elektroninių sąskaitų faktūrų, tarpvalstybines operacijas ir elektroninius mokesčius nedelsiant pateikti mokesčių mokėtojams, kad jiems būtų supaprastintas reikalavimų laikymasis. Tai reiškia, kad PVM deklaracijas iš anksto užpildys *Agenzia delle Entrate* ir bus parengti įprastiniai PVM vertinimai, o mokesčių mokėtojai juos galės patvirtinti arba papildyti.

Remiantis Sprendimo 2017/784 7 konstatuojamąja dalimi, kai ši sistema bus visapusiškai įgyvendinta, turėtų nebebūti poreikio toliau nukrypti nuo Direktyvos 2006/112/EB, kad būtų galima taikyti mokėjimo dalimis priemonę. Tačiau, kaip nurodyta Sprendimo 2020/1105 8

³ OL L 118, 2017 5 6, p. 17.

⁴ OL L 242, 2020 7 28, p. 4.

⁵ 2018 m. balandžio 16 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/593 leisti Italijos Respublikai nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 218 ir 232 straipsnių, OL L 99, 2018 4 19, p. 14–15.

konstatuojamojoje dalyje, atsižvelgiant į tai, kad tuo metu šios priemonės buvo pradėtos įgyvendinti neseniai, būtų buvę per anksti visapusiškai įvertinti jų veiksmingumą. Be to, atsižvelgiant į sunkumus, su kuriais Italija susidūrė dėl COVID-19 pandemijos, apmokestinamiesiems asmenims buvo sunkiau įgyvendinti reikiamus savo sąskaitų faktūrų išrašymo sistemų pakeitimus, o mokesčių administratoriams – pritaikyti savo kontrolės ir IT sistemas. Todėl priemonės panaikinimas galėtų turėti didelį neigiamą poveikį kovai su mokesčių slėpimu ir PVM surinkimui, taip pat apmokestinamųjų asmenų patiriamoms administracinėms išlaidoms. Dėl šios priežasties leidimas toliau taikyti mokėjimo dalimis mechanizmą buvo pratęstas iki 2023 m. birželio 30 d.

Vis dėlto Italija mano, kad mokėjimo dalimis mechanizmas ir privalomas elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas padėjo užtikrinti sinergiją, dėl kurios labai sumažėjo sukčiavimo PVM atvejų, todėl jie turėtų būti toliau taikomi kartu, atsižvelgiant į tai, kad mokėjimas dalimis yra sukčiavimo prevencijos priemonė, o elektroninės sąskaitos faktūros yra sukčiavimo nustatymo priemonė.

Pasak Italijos, mokėjimo dalimis mechanizmo veiksmingumą lemia tai, kad ši priemonė veikia prevenciniu būdu mokesčių slėpimo atvejais ir taip užtikrina didesnes pajamas nei bet kuri priemonė, susijusi su *ex post* kontrolės veikla. Nepriklausomai nuo to, ar kontrolės veikla vykdoma laiku ir nedelsiant, *ex post* priemonėmis ne visada galima užtikrinti veiksmingą išvengtų mokesčių susigrąžinimą. Nors elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas (arba sąskaitų faktūrų duomenų pateikimas tais atvejais, kai elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymas nėra privalomas) yra itin veiksminga priemonė, gali būti, kad, atlikus kontrolę, mokesčių vengėjas neturės reikiamų finansinių pajėgumų skolai sumokėti. Dėl šios priežasties Italija teigia, kad mokėjimo dalimis mechanizmas yra labai veiksminga priemonė, kai gavėjo mokestinių prievolių laikymosi lygis yra aukštesnis nei tiekėjo ar teikėjo. Todėl Italija mano, kad šios priemonės yra viena kitą papildančios, o ne pakeičiančios.

Vis dėlto, siekdama įvykdyti savo įsipareigojimą laipsniškai panaikinti šią priemonę, Italija raštu (jį Komisija užregistravo 2023 m. gegužės 8 d.) iš dalies pakeitė savo prašymą nuo 2025 m. liepos 1 d. į specialios priemonės taikymo sritį neįtraukti prekių tiekimo ir paslaugų teikimo bendrovėms, įtrauktoms į *Borsa Italiana* FTSE MIB indeksą. Šiuo laikotarpiu apmokestinamieji asmenys, kuriems taikomas nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo srities apribojimas, galės atlikti tinkamus veiklos koregavimus, o Italijos valdžios institucijos – stebėti priemonės veiksmingumą ir tinkamai įvertinti galimas alternatyvias priemones.

Reikėtų pažymėti, kad vienas iš mokėjimo dalimis priemonės poveikio aspektų – prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai, kurie yra apmokestinamieji asmenys, negali kompensuoti pirkimo metu sumokėto PVM už savo prekes ar paslaugas gautu PVM. Jie gali nuolat būti kreditoriaus padėtyje ir jiems gali reikėti prašyti, kad mokesčių administratorius galiausiai grąžintų šį PVM. Kita vertus, tam tikromis sąlygomis Italija leidžia šiems prekių tiekėjams ar paslaugų teikėjams kompensuoti iš savo klientų negautą PVM kitais Italijoje mokėtinais mokesčiais, taip mažindama grynųjų pinigų srauto problemą, su kuria gali susidurti Italijoje mokesčius mokančios įmonės. Remiantis Italijos pateiktais duomenimis, vidutinis prašymų grąžinti PVM nagrinėjimo laikotarpis 2021 m. apskritai buvo 68 dienos, o apmokestinamųjų asmenų prašymų dėl mokėjimo dalimis vidutinis nagrinėjimo laikotarpis buvo 63 dienos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma patenkinti Italijos prašymą pratęsti leidimo taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą galiojimą, tačiau tik iki 2026 m. birželio 30 d. (o ne iki 2026 m. gruodžio 31 d., kaip prašė Italija). Šio laikotarpio turėtų užtekti, kad būtų galima įvertinti įgyvendintų priemonių, kuriomis siekiama sumažinti mokesčių slėpimą atitinkamuose sektoriuose, veiksmingumą. Be to, iki to laiko įmonės ir mokesčių administratorius galės geriau pritaikyti savo sistemas.

Atsižvelgiant į plačią nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį, svarbu užtikrinti tinkamą šios nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo kontrolę, visų pirma, įvertinti šios priemonės poveikį sukčiavimo PVM mastui ir padėčiai, susijusiai su PVM grąžinimu apmokestinamiesiems asmenims, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata. Todėl prašoma, kad praėjus penkiolikai mėnesių nuo šios nukrypti leidžiančios nuostatos įsigaliojimo Italija pateiktų ataskaitą dėl to, kaip taikoma PVM grąžinimo procedūra prekes tiekiantiems ar paslaugas teikiantiems apmokestinamiesiems asmenims. Visų pirma ataskaitoje turėtų būti pateikiami statistiniai duomenys, susiję su vidutiniu laikotarpiu, per kurį šie apmokestinamieji asmenys gali iš tikrųjų susigrąžinti PVM, ir nurodytos konkrečios problemos, kurių galėjo kilti šiomis aplinkybėmis. Šioje ataskaitoje taip pat turėtų būti nurodytos įvairios priemonės, įgyvendintos siekiant kovoti su mokesčių slėpimu tiekiant prekes ar teikiant paslaugas, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata, jų įsigaliojimo data ir jų veiksmingumo įvertinimas.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Nukrypti leidžianti nuostata yra suderinama su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis.

2022 m. gruodžio 8 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria dėl prie skaitmeninio amžiaus pritaikytų PVM taisyklių iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB⁶. Vienas iš pagrindinių pasiūlymo tikslų – kovoti su sukčiavimu PVM įgyvendinant skaitmeninių ataskaitų teikimo reikalavimus remiantis elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymu. Priėmus šią reformą, valstybės narės galės įdiegti privalomą elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo tvarką, kaip šiuo metu daro Italija, tačiau nebereikės prašyti taikyti papildomas nuo PVM direktyvos leidžiančias nukrypti nuostatas, kad tokios sistemos būtų įgyvendintos. Kaip minėta pirmiau, duomenų teikimas mokesčių administratoriui naudojant elektronines sąskaitas faktūras yra priemonių, kurias Italija priėmė kartu su mokėjimo dalimis mechanizmu, siekdama kovoti su sukčiavimu PVM, rinkinio dalis.

Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2019/310⁷ tokią pačią nukrypti leidžiančią nuostatą, kuria remiantis galima taikyti mokėjimo dalimis mechanizmą, leista taikyti Lenkijai. Šią nukrypti leidžiančią nuostatą iš pradžių leista taikyti iki 2022 m. vasario 28 d., o vėliau jos galiojimas pratęstas iki 2025 m. vasario 28 d.⁸ Lenkijos mokėjimo dalimis sistemą sudaro savanoriškas ir privalomas mokėjimo dalimis mechanizmas. Ši privaloma mokėjimo dalimis sistema daro poveikį apmokestinamųjų asmenų tarpusavyje tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, už kurias atsiskaitoma elektroniniais banko pavedimais, tose srityse, kuriose sukčiavimas PVM yra ypač didelis ir buvo nustatomas daugelį metų. Pagal Lenkijos privalomą mokėjimo dalimis sistemą bankas atlieka mokėjimo išskaidymą atliekančio tarpininko veiksmus, kuriais kliento sumokėta suma pervedama į atitinkamas tiekėjo ar teikėjo sąskaitas, t. y. mokesčio suma – į įprastinę prekiautojo sąskaitą, o PVM suma – į jo blokuotą PVM sąskaitą. Blokuotoje PVM sąskaitoje esančios lėšos priklauso apmokestinamajam asmeniui, tačiau jo galimybės disponuoti tomis lėšomis yra ribotos – iš jų bus galima tik sumokėti mokesčių administratoriui mokėtiną PVM arba PVM, mokėtiną remiantis tiekėjų ar teikėjų pateiktomis sąskaitomis faktūromis.

⁶ COM(2022) 701 *final*.

⁷ 2019 m. vasario 18 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310, kuriuo Lenkijai leidžiama nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 226 straipsnio, OL L 51, 2019 2 22, p. 19.

⁸ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/559, kuriuo dėl Lenkijai suteikto leidimo toliau taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 226 straipsnio, iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310, OL L 108, 2022 4 7, p. 51.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pagrindas yra PVM direktyvos 395 straipsnis, pagal kurį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei taikyti specialias priemones, kuriomis nukrypstama nuo tos direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Atsižvelgiant į PVM direktyvos nuostatą, kuria grindžiamas pasiūlymas, šis pasiūlymas priklauso išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai. Todėl subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis sprendimas yra susijęs su valstybei narei pačios prašymu suteiktu leidimu ir nėra įpareigojimas.

Atsižvelgiant į tai, kad nukrypti leidžianti nuostata taikoma ribotą laiką ir tik prekių tiekimui ir paslaugų teikimui viešajam sektoriui, bendrovėms, kurias kontroliuoja valstybė, ir biržinėms bendrovėms (pastarosioms iki 2025 m. liepos 1 d.), sprendimas taikomas tik sektoriui, kuriame kyla didelių mokesčių slėpimo problemų. Todėl speciali priemonė yra proporcinga siekiamam tikslui – kovoti su mokesčių slėpimu.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas.

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį nukrypti nuo bendrų PVM taisyklių galima tik tada, kai tai vieningai leidžia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Tarybos įgyvendinimo sprendimas yra tinkamiausia priemonė, nes jis gali būti skirtas atskirai valstybei narei.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis nebuvo. Šis pasiūlymas yra pagrįstas Italijos pateiktu prašymu ir skirtas tik šiai konkrečiai valstybei narei.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinimas nebuvo atliktas, nes nesitikima, kad pasiūlymas turės didelį ekonominį, aplinkosauginį ar socialinį poveikį.

Tarybos įgyvendinimo sprendimo pasiūlymo tikslas – pratęsti nuo PVM direktyvos 206 ir 226 straipsnių nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą prekių tiekimui ir paslaugų teikimui bendrovėms, kurias kontroliuoja centrinės ir vietos valdžios institucijos, ir maždaug 40-iai biržinių bendrovių. Nustatant, kad mokėtinas PVM turi būti mokamas į atskirą mokesčių administratoriaus banko sąskaitą, Tarybos įgyvendinimo sprendimo pasiūlymu pirmiausia siekiama kovoti su mokesčių slėpimu į biržos sąrašus įtrauktų subjektų prekių tiekėjams ar paslaugų teikėjams nesumokant PVM. Šiuo metu Italijos taikoma priemonė atrodo veiksminga siekiant šio tikslo.

Remiantis Italijos pateiktais duomenimis, įgyvendinant priemonę, mokėjimai padidėjo maždaug 4,6 mlrd. EUR per metus. Šią sumą *Agenzia delle Entrate* nustatė įvertinusi, kad už tuos pačius sandorius *Pubblica Amministrazione* (toliau – PA) tiekėjams mažesnio pardavimo PVM, faktiškai sumokėto įvedus mokėjimo dalimis mechanizmą, suma, atėmus kompensacijų ir grąžinamųjų išmokų padidėjimą, yra mažesnė už PA atliktus mokėjimus, susijusius su tais pačiais sandoriais. Italijos atliktoje tolesnėje analizėje daroma išvada, kad šis poveikis išliko stabilus visais metais, kuriais priemonė buvo įgyvendinama visa apimtimi. Italija baiminasi, kad panaikinus priemonę maždaug tiek pat pajamų galėtų būti prarasta tuo metu, kai Italijai vis dar reikia įveikti didelį PVM surinkimo atotrūkį.

Kitas poveikis, į kurį reikėtų atsižvelgti, yra toks, kad tiekėjai pagal šią sistemą negauna PVM iš savo klientų. Todėl jiems reikės dažniau prašyti, kad PVM būtų grąžinamas, jei jie negali kompensuoti šio PVM kitais Italijoje mokėtinais mokesčiais. Siekiant išvengti neigiamo poveikio šiems apmokestinamiesiems asmenims, o ypač Italijoje neįsisteigusiems prekių tiekėjams ar paslaugų teikėjams, svarbu, kad grąžinimo procedūra būtų taikoma tinkamai ir nevėluojant. Italijos teigimu, vidutinis prašymų grąžinti PVM nagrinėjimo laikas iš esmės atitinka nacionalinės teisės aktuose⁹ nustatytą trijų mėnesių terminą. Be to, dėl šių prašymų nagrinėjimo prioriteto tvarka įmonėms, kurioms taikomas mokėjimo dalimis mechanizmas, šis nagrinėjimo laikas sutrumpėja. Taip pat, įvedus elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo tvarką, buvo palengvintas bendras prašymų nagrinėjimas, o tai prisidėjo prie to, kad apskritai sutrumpėjo prašymų grąžinti PVM nagrinėjimo laikas. Remiantis Italijos pateiktais duomenimis, 2021 m. vidutinis prašymų grąžinti PVM nagrinėjimo laikotarpis buvo 68 dienos, o prašymų dėl mokėjimo dalimis – 63 dienos.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymas nedaro poveikio pagrindinių teisių apsaugai.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Ši priemonė nedarys neigiamo poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams iš PVM.

⁹ 1972 m. spalio 26 d. Respublikos Prezidento dekreto Nr. 633 38bis straipsnyje.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo dėl leidimo Italijai taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 206 ir 226 straipsnių, galiojimo laikotarpio ir taikymo srities iš dalies keičiamas įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/784

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos¹, ypač į jos 395 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/1401² Italijai buvo leista iki 2017 m. gruodžio 31 d. reikalauti, kad už valdžios institucijoms tiekiamas prekes ar teikiamas paslaugas mokėtiną PVM tos institucijos pervestų į atskirą blokuotą mokesčių administratoriaus banko sąskaitą (toliau – speciali priemonė). Specialia priemone nukrypta nuo Direktyvos 2006/112/EB 206 ir 226 straipsnių nuostatų, susijusių su PVM mokėjimu ir sąskaitų faktūrų išrašymo tvarka;
- (2) Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2017/784³ Italijai buvo leista taikyti specialią priemonę iki 2020 m. birželio 30 d. ir buvo išplėsta jos taikymo sritis, kad ji apimtų prekių tiekimą ar paslaugų teikimą tam tikroms bendrovėms, kurias kontroliuoja valdžios institucijos, ir biržinėms bendrovėms, įtrauktoms į „Financial Times Stock Exchange Milano Indice di Borsa“ (toliau – FTSE MIB) indeksą. To leidimo galiojimas Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2020/1105⁴ buvo pratęstas iki 2023 m. birželio 30 d.;
- (3) raštu (jį Komisija užregistravo 2022 m. rugsėjo 26 d.), Italija paprašė pratęsti šį leidimą iki 2026 m. gruodžio 31 d. Raštu (jį Komisija užregistravo 2023 m. gegužės 8 d.) Italija paprašė, kad nuo 2025 m. liepos 1 d. speciali priemonė būtų taikoma tik prekių tiekimui ir paslaugų teikimui valdžios institucijoms ir tam tikroms bendrovėms, kurias kontroliuoja valdžios institucijos;
- (4) 2023 m. gegužės 11 d. raštu Komisija apie Italijos prašymą pranešė kitoms valstybėms narėms. 2023 m. gegužės 12 d. raštu Komisija pranešė Italijai turinti visą informaciją, būtiną prašymui įvertinti;
- (5) speciali priemonė – Italijos taikomų priemonių rinkinio dalis, skirta kovai su sukčiavimu mokesčiais ir jų slėpimu. Tas priemonių rinkinys, įskaitant elektroninių

¹ OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

² OL L 217, 2015 8 18, p. 7–8.

³ OL L 118, 2017 5 6, p. 17.

⁴ OL L 242, 2020 7 28, p. 4.

sąskaitų faktūrų išrašymo prievolę, kurią leista taikyti Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/593⁵, pakeitė kitas kontrolės priemones ir juo sudarytos sąlygos Italijos mokesčių administratoriui atlikti kryžminę įvairių operacijų, apie kurias pranešė veiklos vykdytojai, patikrą ir stebėti PVM mokėjimus;

- (6) Italija mano, kad, įgyvendinus priemonių rinkinį, dėl privalomo elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo sutrumpėja laikas, kurio mokesčių administratoriui reikia norint sužinoti apie galimą sukčiavimo mokesčiais ar mokesčių slėpimo atvejį. Tačiau Italija taip pat mano, kad nesant specialią priemonę įdiegto mokėjimo dalimis mechanizmo, atlikus kryžminę patikrą būtų neįmanoma susigrąžinti lėšų iš sukčiautojų mokesčiais ar mokesčių vengėjų, jei jie būtų nemokūs. Todėl mokėjimo dalimis mechanizmas, kaip *ex ante* priemonė, pasirodė esąs veiksmingesnis nei privaloma elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo tvarka, kuri yra *ex post* priemonė;
- (7) Italija ne kartą įsipareigojo nereikalauti atnaujinti specialios priemonės, pagal kurią leidžiama taikyti mokėjimo dalimis mechanizmą, kai bus visiškai įgyvendintas Italijos ketintas taikyti priemonių rinkinys. Tačiau Italija mano, kad, atsižvelgiant į specialios priemonės veiksmingumą ir jos sinergiją su kitomis taikomomis priemonėmis, visų pirma elektroninių sąskaitų faktūrų išrašymo prievole, specialios priemonės taikymas turėtų būti pratęstas, kad būtų išvengta neigiamo poveikio pastangoms mažinti Italijos PVM surinkimo atotrūkį. Vis dėlto, siekdama įvykdyti savo įsipareigojimą laipsniškai panaikinti specialią priemonę, Italija pakeitė savo prašymą nuo 2025 m. liepos 1 d. į specialios priemonės taikymo sritį neįtraukti prekių tiekimo ir paslaugų teikimo biržinėms bendrovėms, kurios įtrauktos į „Financial Times Stock Exchange Milano Indice di Borsa“ (FTSE MIB) indeksą. Tuo laikotarpiu apmokestinamieji asmenys, kuriems taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo srities apribojimas, galės atlikti tinkamus veiklos koregavimus, o Italijos valdžios institucijos – stebėti priemonės veiksmingumą ir tinkamai įvertinti galimas alternatyvias priemones;
- (8) vienas iš specialios priemonės poveikio aspektų – prekių tiekėjai ar paslaugų teikėjai, kurie yra apmokestinamieji asmenys, negali kompensuoti pirkimo metu sumokėto PVM už savo prekes ar paslaugas gautu PVM. Tokie tiekėjai ar teikėjai gali nuolat būti kreditoriaus padėtyje ir jiems gali reikėti prašyti, kad mokesčių administratorius galiausiai grąžintų pirkimo metu sumokėtą PVM. Remiantis Italijos pateikta informacija, apmokestinamieji asmenys, kurie vykdo sandorius, kuriems taikoma mokėjimo dalimis schema, turi teisę pirmumo tvarka gauti atitinkamų PVM kreditų išmoką, neviršijant iš tokių sandorių gauto kredito. Ta praktika reiškia, kad su mokėjimo dalimis mechanizmu susiję prašymai grąžinti PVM, palyginti su neprioritetinėmis grąžinamosiomis išmokomis, yra tvarkomi pirmumo tvarka tiek pirminio tyrimo metu, tiek išmokant mokėtinas sumas;
- (9) prašoma nukrypti leidžianti nuostata turėtų būti taikoma ribotą laiką, kad būtų galima įvertinti, ar speciali priemonė yra tinkama ir veiksminga. Todėl leidimas turėtų būti pratęstas iki 2026 m. birželio 30 d. Šio laikotarpio turėtų užtekti, kad būtų galima įvertinti Italijos įgyvendinamų priemonių, kuriomis siekiama sumažinti mokesčių slėpimą atitinkamuose sektoriuose, veiksmingumą;
- (10) siekiant užtikrinti tinkamą prašomos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo kontrolę, visų pirma, įvertinti tos priemonės poveikį PVM grąžinimui apmokestinamiesiems asmenims, kuriems taikoma ta nukrypti leidžianti nuostata, Italija ne vėliau kaip

⁵ 2018 m. balandžio 16 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/593 leisti Italijos Respublikai nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 218 ir 232 straipsnių, OL L 99, 2018 4 19, p. 14–15.

2024 m. rugsėjo mėn. turėtų Komisijai pateikti ataskaitą dėl bendros PVM grąžinimo apmokestinamiesiems asmenims padėties ir visų pirma dėl vidutinės tokio grąžinimo trukmės, taip pat dėl specialios priemonės bei kitų Italijos įgyvendinamų priemonių, kuriomis siekiama sumažinti mokesčių slėpimą atitinkamuose sektoriuose, veiksmingumo. Toje ataskaitoje turėtų būti pateiktas įvairių įgyvendintų priemonių sąrašas ir jų įsigaliojimo data;

- (11) speciali priemonė yra proporcinga siekiamiems tikslams, nes jai taikomas laiko apribojimas ir ji taikoma tik sektoriams, kuriuose kyla didelių su mokesčių slėpimu susijusių problemų. Be to, taikant specialią priemonę nekyla rizikos, kad mokesčių slėpimas persikels į kitus sektorius ar kitas valstybes nares;
- (12) speciali priemonė neturės neigiamo poveikio bendrai mokestinių pajamų, surenkamų galutinio vartojimo etape, sumai ir Sąjungos nuosaviems ištekliams iš PVM;
- (13) todėl Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/784 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/784 iš dalies keičiamas taip:

- 1) išbraukiama 1 straipsnio trečia įtrauka;
- 2) 3 straipsnio antroje pastraipoje data „2021 m. rugsėjo 30 d.“ pakeičiama data „2024 m. rugsėjo 30 d.“;
- 3) 5 straipsnyje data „2023 m. birželio 30 d.“ pakeičiama data „2026 m. birželio 30 d.“

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo apie jį dieną.

Tačiau 1 straipsnio 1 punktą taikomas nuo 2025 m. liepos 1 d.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Italijos Respublikai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė